

Phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho học sinh gắn với 5 điều Bác Hồ dạy qua hoạt động của đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh

Tạ Văn Linh*

* Giáo viên chủ nhiệm Trường Tiểu học Lê Đức Thọ, Quận Gò Vấp, TP Hồ Chí Minh

Received: 12/8/2024; Accepted: 22/8/2024; Published: 9/9/2024

Abstract: In primary and secondary schools, homeroom teachers are considered as the core nucleus in the process of education and the development of students' personalities. In addition to doing well in their professional duties during class hours, homeroom teachers often have to organize other educational activities, pay attention to each student, and take care of their moral developments, behaviors, and psychological changes. The homeroom teacher also plays the role of an advisor for students in organizing classroom activities, extracurricular activities, and providing guidance for students before they transition to the next grade level. This article suggests some effective solutions that homeroom teachers can use in teaching process to train social skills for students, especially in The Ho Chi Minh Young Pioneer Organization activities.

Keywords: Homeroom teacher, students, educational activities, The Ho Chi Minh Young Pioneer Organization

1. Đặt vấn đề

Trong các trường phổ thông, giáo viên chủ nhiệm lớp (GVCNL) được đánh giá là hạt nhân cốt lõi trong quá trình giáo dục phát triển và hoàn thiện nhân cách cho các em học sinh. Ngoài việc thực hiện tốt công tác chuyên môn trong các giờ lên lớp, GVCNL thường phải tổ chức các hoạt động giáo dục khác, quan tâm tới từng học sinh, chăm lo việc rèn luyện đạo đức, hành vi và những biến đổi về tâm lý của các em. GVCNL còn có vai trò cố vấn cho học sinh tổ chức các hoạt động trên lớp, hoạt động ngoài giờ và tư vấn học sinh trước khi các em chuyển cấp... Như vậy, đủ thấy được rằng: GVCNL có một vai trò hết sức quan trọng trong việc giáo dục và hoàn thiện nhân cách cho học sinh. Từ đó, bản thân đã mạnh dạn thực hiện biện pháp: “*Phát huy vai trò của GVCNL nhằm nâng cao hiệu quả nội dung rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho học sinh gắn với 5 điều Bác Hồ dạy qua hoạt động của Đội TNTP Hồ Chí Minh.*” ở trường Tiểu học nhằm đóng góp phần nào kinh nghiệm trong công tác chủ nhiệm lớp, thực hiện giáo dục, bồi dưỡng và rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho các em học sinh để trở thành những con người phát triển toàn diện, năng động, sáng tạo hòa nhập cùng cộng đồng và có ích cho xã hội.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phát huy vai trò của GVCNL nâng cao hiệu quả nội dung rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho học sinh gắn với 5 điều Bác Hồ dạy dạy:

2.1.1. Tạo môi trường cho học sinh thực hiện lời dạy: “*Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào*”:

Tổ chức hoạt động giáo dục truyền thống, lịch sử cho đội viên thông qua nhiều hình thức khác nhau: trò chơi đố vui, xem phim tư liệu, sân khấu hóa dân gian,...

- Kết hợp thực hiện sinh hoạt chủ đề để hướng dẫn đội viên chuẩn bị các nội dung ôn lại truyền thống các ngày lễ kỷ niệm lớn trong từng tháng vào các buổi sinh hoạt dưới cờ hoặc sinh hoạt chủ nhiệm..

- Tổ chức cho đội viên tham gia thi tìm hiểu lịch sử, văn hóa địa phương, tìm hiểu các địa chỉ đỏ trên địa bàn Phường 15 và quận Gò Vấp, tuyên truyền, sinh hoạt truyền thống giới thiệu lịch sử 18 đời vua Hùng, lịch sử xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của dân tộc với sự tham gia của các đội viên trong chi đội tham gia dâng hương và tìm hiểu lịch sử

- Giới thiệu, phát động và cùng đồng hành với đội viên trong việc thực hiện công tác Trần Quốc Toàn thông qua hình thức các hoạt động đền ơn đáp nghĩa.

- Thực hiện giáo dục học sinh tinh thần “*Lá lành đùm lá rách*”; tổ chức hoạt động chia sẻ tinh thần tương thân, tương ái, giúp đỡ người nghèo, người già

neo đơn, thăm hỏi và tặng quà cho các em tại Trại trẻ mồ côi Thiên Phước, huyện Củ Chi, ủng hộ đồng bào bị thiên tai, lũ lụt,... qua đó rèn luyện kỹ năng biết suy nghĩ cho người khác và làm những việc có ích cho xã hội, phù hợp với khả năng của mình.

2.1.2. Tạo môi trường cho học sinh thực hiện lời dạy: “Học tập tốt, lao động tốt”:

Theo dõi và nhắc nhở đội viên tham gia có hiệu quả hoạt động thi đua học tốt giữa các đội viên với nhau như: “Hoa điểm tốt”, “Đôi bạn cùng tiến” tuần học tốt, tiết học tốt hay bài học tốt. Các hoạt động này đã góp phần rèn luyện kỹ năng có tinh thần cầu tiến, ham học hỏi, nâng cao chất lượng học tập cho đội viên.

- Rèn luyện tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái và ý thức tiết kiệm trong đội viên thiếu nhi giúp đỡ các bạn có hoàn cảnh khó khăn thông qua phong trào: “Kế hoạch nhỏ”, phong trào thi đua giúp đỡ bạn khó khăn thông qua các chiến dịch “Nuôi heo đất”, “Vòng tay bè bạn”, “Vi người bạn ngoại thành” vận động đóng góp sách giáo khoa, tập trắng, dụng cụ học tập... tặng các bạn Đội viên học sinh khó khăn, và thực hiện công trình măng non.

- Tổ chức hoạt động “Giờ ra chơi trải nghiệm” cho đội viên tham gia các trò chơi dân gian, các trò chơi thủ công, tạo không khí mới mẻ trong giờ ra chơi hằng ngày. Qua đó, rèn thêm kỹ năng khám phá bản sắc văn hóa của dân tộc, các vùng miền trên đất nước.

- Phát động, hỗ trợ đội viên thực hiện tốt phong trào “Đọc và làm theo báo Đội”, gắn với xây dựng thói quen đọc sách hằng ngày.

- Vận động, khuyến khích đội viên tham gia sinh hoạt các câu lạc bộ kỹ năng như: bóng đá, âm nhạc, mỹ thuật, cờ vua, cờ tướng, bơi lội hoạt động hiệu quả, giúp cho HS phát huy năng khiếu, rèn luyện sức khỏe, chống đuối nước.

- Triển khai phong trào “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” đến từng đội viên góp phần đổi mới PPDH, tiếp nhận kiến thức, xây dựng trường lớp xanh - sạch - đẹp, nâng cao kỹ năng giao tiếp ứng xử VHHTH cho học sinh.

2.1.3. Tạo môi trường cho HS thực hiện lời dạy: “Đoàn kết tốt, kỉ luật tốt”:

- Tổ chức nhiều hoạt động rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho đội viên học sinh.

- Tổ chức hướng dẫn kỹ năng chấp hành pháp luật, đặc biệt là Luật giao thông đường bộ; giáo dục ý thức chấp hành kỷ luật, nội quy của nhà trường; Luật bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em;

- Thường xuyên nhắc nhở về tác phong của HS nhằm giữ gìn nề nếp và kỷ luật trong nhà trường:

rèn kỹ năng cho học sinh biết cách ứng xử văn hóa nơi công cộng; thực hiện văn hóa xếp hàng nơi công cộng; kỹ năng vận động phụ huynh đón học sinh đúng giờ và đúng nơi quy định.

2.1.4. Tạo môi trường cho HS thực hiện lời dạy: “Giữ gìn vệ sinh thật tốt”:

- Chú trọng đẩy mạnh thực hiện tuyên truyền bảo vệ môi trường cho đội viên qua hoạt động “Em yêu môi trường xanh”, “Em yêu thiên nhiên” hướng dẫn cách trồng và chăm sóc cây xanh, vườn rau xanh của lớp,...

- Hướng dẫn đội viên giữ gìn vệ sinh, trang trí phòng học, trồng rau xanh, vườn thuốc nam vì màu xanh trường học, vì môi trường em yêu, đã thu hút tất cả đội viên tham gia, hoạt động “30 phút vì Liên đội em xanh, sạch, đẹp”, “Sau hoạt động, chỗ mình không rác”, duy trì hoạt động dọn dẹp vệ sinh theo lịch, không xả rác bừa bãi và phân loại rác tại nguồn theo quy định, tái chế vỏ hộp sữa

- Thường xuyên giới thiệu các buổi trò chuyện giữa cán bộ y tế với học sinh thông qua hình thức tư vấn trong giờ ra chơi hàng ngày về phòng chống các bệnh học đường.

2.1.5. Tạo môi trường cho HS thực hiện lời dạy: “Khiêm tốn, thật thà, dũng cảm”

- Duy trì giáo dục đội viên rèn luyện đạo đức, văn hóa ứng xử nơi công cộng.

- Thực hiện có hiệu quả hoạt động giáo dục thiếu nhi lòng dũng cảm, cô vũ cái tốt và tránh xa cái xấu;

- Phát huy vai trò chủ động của Ban chỉ huy Chi đội, Ban cán sự lớp trong việc tổ chức bình bầu danh hiệu “Cháu ngoan Bác Hồ” theo các tiêu chí

2.2. Phát huy vai trò của GVCNL trong hoạt động bảo vệ, giáo dục và chăm sóc thiếu nhi.

- Thường xuyên nắm bắt thông tin, tư tưởng, tâm lý của đội viên thông qua các kênh thông tin giữa Liên đội - nhà trường và gia đình, qua hộp thư Điều em muốn nói, qua phiếu khảo sát ý kiến của đội viên, qua các kênh thông tin khác.

- Tổ chức gặp gỡ giữa Ban giám hiệu, Chi đoàn giáo viên, Ban Chỉ huy Liên đội và các bạn đội viên theo định kỳ hàng tháng. Tổ chức sân chơi, giao lưu văn hóa văn nghệ cho các em nhằm rèn luyện kỹ năng cảm thụ về văn thể mỹ, tạo cơ hội cho các em đội viên tiếp cận với giải trí lành mạnh.

- Thực hiện tập huấn kiến thức và kỹ năng cần thiết để hòa nhập cộng đồng, kỹ năng tự bảo vệ khỏi bị ngược đãi, xâm hại, kỹ năng tham gia các hoạt động xã hội, các biện pháp rèn luyện dành cho các em đội viên chưa tiến bộ.

- Thực hiện tuyên truyền, tìm hiểu về nội dung

các quyền tham gia của trẻ em theo Luật Trẻ em quy định, thực hiện giám sát và đóng góp ý kiến đối với việc xây dựng và thực hiện chính sách, pháp luật liên quan đến trẻ em,...

2.3. Phát huy vai trò của GVCNL trong công tác xây dựng chi Đội.

- Thực hiện đổi mới hình thức sinh hoạt chi đội theo các chủ đề, chủ điểm năm học, chủ điểm tuần gắn với việc đẩy mạnh thực hành kỹ năng ứng xử văn hóa, kỹ năng thực hành xã hội, nâng cao kỹ năng chấp hành luật lệ an toàn giao thông, nếp sống học đường cho đội viên.

- Thực hiện sổ theo dõi rèn luyện đội viên theo chương trình Rèn luyện đội viên; đổi mới hình thức tham gia sinh hoạt đội theo hướng thiết thực, phù hợp phát huy hiệu quả trong các hoạt động của chi đội,...

- Thực hiện bồi dưỡng và tổ chức tốt Lễ kết nạp Đội cho các em đội viên nhằm rèn luyện thêm kỹ năng sinh hoạt Đội của đội viên Đội TNTP Hồ Chí Minh.

- Thực hiện tốt và có hiệu quả công tác chuyên giao đội viên để giới thiệu các em đội viên tham gia sinh hoạt hè tại địa phương nơi các em cư trú đảm bảo rèn luyện kỹ năng sinh hoạt tập thể của bản thân.

- Phát động cho đội viên đăng ký và thực hiện xây dựng “Chi đội 3 tốt” vào đầu năm học với các tiêu chí: học tập tốt, phong trào tốt, tự quản tốt phù hợp với đặc điểm của từng đội viên trong chi đội.

- Tổ chức sinh hoạt chi đội theo từng chuyên đề, từng chủ điểm cụ thể về các vấn đề xã hội, các nội dung cần phổ cập kịp thời cho đội viên trong chi đội.

2.4. Phát huy vai trò của GVCNL trong tham mưu và phối hợp thực hiện rèn luyện kỹ năng thực hành xã hội cho học sinh gắn với 5 điều Bác Hồ dạy.

- Đối với đội viên: Phụ trách chi thực hiện hướng dẫn và đồng hành cũng như hỗ trợ đội viên tham gia thực hiện chương trình rèn luyện đội viên theo từng chuyên hiệu cụ thể để đạt kết quả tốt.

- Đối với Chi đội: Phụ trách chi thực hiện tổ chức Đại hội Chi đội theo đúng kế hoạch; cụ thể hóa chương trình hoạt động đội trong năm học gắn với chương trình công tác Đội và phong trào thiếu nhi của Liên đội dưới sự chỉ đạo trực tiếp của Hội đồng Đội quận Gò Vấp.

- Đối với Liên đội: Phụ trách chi chủ động tham mưu và đóng góp ý kiến xây dựng nội dung, giải pháp sáng tạo, phong phú, phù hợp nhằm thực hiện tốt các phong trào nhằm đảm bảo đồng bộ, nâng cao chất lượng phù hợp với các đợt thi đua hoạt động, sơ

kết, tổng kết năm học theo quy định.

- Đối với Tổng phụ trách Đội: Phụ trách chi đẩy mạnh việc tăng cường công tác phối hợp với Tổng phụ trách Đội trong việc tổ chức các hoạt động nổi trội dành cho đội viên thông qua các buổi sinh hoạt chi đội, rèn luyện kỹ năng tự bồi dưỡng kiến thức, giúp các em phát huy vai trò của bản thân đối với hoạt động của Đội TNTP Hồ Chí Minh.

- Đối với cấp ủy chi bộ, BGH nhà trường: Phụ trách chi duy trì việc tham mưu với cấp ủy chi bộ, Ban Giám hiệu nhà trường những định hướng, quyết sách, phương pháp và phân tích những thuận lợi cũng như khó khăn trong từng hoạt động, phong trào,... để có thể tạo mọi điều kiện đẩy mạnh công tác thực hiện có hiệu quả cao trong hoạt động của đội viên, trong hoạt động của Liên đội và phong trào thiếu nhi của địa phương.

3. Kết luận

Qua giáo dục và rèn luyện kỹ năng qua các hoạt động của Đội TNTP Hồ Chí Minh, nhà trường giúp HS đội viên rèn luyện một số kỹ năng cơ bản như: kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng phát biểu trước đám đông, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng ứng xử, kỹ năng tự bảo vệ sức khỏe, kỹ năng quản lý cảm xúc của bản thân,.... HS đã có ý thức tốt hơn trong hoạt động nhóm giúp HS tiến bộ về kỹ năng hợp tác, lắng nghe, đánh giá và sống có trách nhiệm hơn, có kỹ năng quản lý về thời gian trong học tập của bản thân tốt hơn; biết vận dụng kiến thức đã học để bảo vệ môi trường, bảo vệ sức khỏe, giải thích các hiện tượng thực tiễn, biết giúp đỡ, đoàn kết, duy trì cuộc sống an toàn, biết vâng lời, lễ phép với thầy cô giáo hơn. Đặc biệt, HS đội viên đã có ý thức hơn, tự giác trong việc tự rèn luyện kỹ năng của bản thân nhằm tự hoàn thiện chính mình.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình GDPT tổng thể*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 Chương trình tổng thể Chương trình GDPT mới đối với cấp tiểu học*. Hà Nội
3. Hội Đồng Đội Trung ương. (2021). *Lịch sử Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh*.
4. Hội Đồng Đội Trung ương. (2021). *Cẩm nang Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh*.
5. Hội Đồng Đội Trung ương. (2021). *Nghi thức Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh*.
6. Trần Quang Đức. (2022). *Kỹ năng công tác phụ trách Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh*.